

LEESFRAGMENT: De onmogelijke liefde van Lisabetta en Lorenzo.

In Messina (plaats in Italië) woonden eens drie broers, kooplieden van beroep, die bij de dood van hun vader, die uit San Gimignano afkomstig was, een aanzienlijk vermogen hadden geërfd. Zij hadden een zus, die Lisabetta heette, een knappe en welbeschaafde jonge vrouw, die om wat voor reden dan ook nog niet door hen was uitgehuwelijkt. Bovendien hadden de drie broers in een van hun magazijnen een jongeman uit Pisa in dienst, een zekere Lorenzo, die al hun zaken behartigde. Omdat die Lorenzo een aantrekkelijk voorkomen bezat en prettig was in de omgang, had Lisabetta al vaak het oog op hem laten vallen. En het duurde dan ook niet lang of zij begon hem ongelofelijk aardig te vinden. Toen Lorenzo daar op een gegeven ogenblik achterkwam, gaf hij zijn andere liefdesverhoudingen op en begon bij ook aandacht aan haar te besteden. En alles verliep zo vlot dat de jongelui, die erg in elkaar vielen, in een mum van tijd elkaar hun liefde bekenden en datgene deden waar ze beiden het meest naar verlangden. Maar terwijl ze op die manier samen een heerlijke tijd beleefden en volop genoten, slaagden ze er niet in hun geheim zó te bewaren dat het niet op een bepaald moment uitlekte. Toen Lisabetta zich 's nachts eens naar de plaats begaf, waar Lorenzo sliep, werd zij zonder dat ze het merkte door haar oudste broer gezien. Maar omdat dat een verstandige kerel was, liet hij zich, hoewel de zaak hem bijzonder hoog zat, toch door overwegingen van fatsoen en eenzaamheid leiden. En zonder ook maar iets te zeggen of te ondernemen wachtte hij, terwijl hem allerlei gedachten door het hoofd speelden, de volgende morgen af. Toen de dag was aangebroken en hij zijn broers had verteld wat hij 's nachts met betrekking tot Lisabetta en Lorenzo had ontdekt, nam bij na rijp beraad samen met hen het besluit over de zaak te zwijgen, ten einde iedere smaad voor henzelf of hun zuster te voorkomen. Zij besloten zich van den domme te houden en te doen alsof ze helemaal niets gezien of gehoord hadden tot het moment waarop ze, zonder schade of hinder voor zichzelf, die schande definitief de wereld uit zouden kunnen helpen.

En terwijl ze dit besluit voortdurend voor ogen hielden, bleven ze schertsend en lachend als altijd met Lorenzo omgaan. En op een dag gingen ze zo, onder het voorwendsel dat ze met zijn drieën een uitstapje wilden maken, de stad uit en namen Lorenzo mee. Toen ze nu op een eenzame en afgelegen plek waren aangekomen, zagen ze hun kans schoon en doodden hem terwijl hij nergens op verdacht was. Vervolgens begroeven ze hem zonder dat iemand er iets van merkte. En bij hun terugkomst in Messina verspreidden ze het gerucht dat ze hem voor zaken ergens naar toe hadden gestuurd: iets wat gemakkelijk geloof vond omdat zij hem vaak dergelijke reizen heten maken. Toen Lorenzo maar niet terugkwam en Lisabetta zich over zijn afwezigheid ongerust begon te maken, vroeg zij haar broers herhaaldelijk en met grote nadruk waar hij toch bleef. En omdat zij steeds maar bleef aandringen, zei een van haar broers op een dag tegen haar: 'Wat heb je toch? Wat heb jij eigenlijk met Lorenzo te maken, dat je zo vaak naar hem vraagt? Als je nog eens een keer naar hem vraagt, zullen wij je het antwoord geven dat je verdient.' Triest en terneergeslagen en ten prooi aan een onbestemde angst wachtte de jonge vrouw vanaf dat moment bezorgd en zonder nog iets te vragen af wat er zou gebeuren. En dikwijls riep ze 's nachts bedroefd de naam van haar vriend en smeekte zij hem terug te komen, en vaak huilde zij hete tranen over zijn langdurige afwezigheid. En terwijl ze nergens meer plezier in had, bracht ze haar dagen in bange afwachting door.

Eens op een nacht, toen zij erg had geschreid om haar geliefde die maar niet terugkeerde, was zij tenslotte huilend in slaap gevallen. En tijdens die slaap verscheen haar toen Lorenzo. Hij zag er bleek en weggetrokken uit en zijn kleren waren aan alle kanten gescheurd en weggerot. En het was alsof hij tegen haar zei: 'O Lisabetta, dag en nacht roep je mijn naam en treur je over mijn afwezigheid, en de tranen die je vergiet zijn een zware beschuldiging aan mijn adres. Daarom kom ik je zeggen dat ik niet meer bij jou kan terugkeren, omdat ik op de laatste dag dat jij me hebt gezien door jouw broers ben vermoord.' En hij wees haar de plaats aan waar ze hem hadden begraven. En nadat hij tegen haar had gezegd dat zij hem niet meer moest roepen of verwachten, verdween hij.

Lisabetta werd wakker en huilde naar aanleiding van deze droom bittere tranen, want zij geloofde heilig in de waarheid ervan. 's Morgens stond zij op en zonder iets aan haar broers te durven vertellen besloot zij op de aangegeven plek te gaan kijken of dat wat zij in haar slaap had gezien waar was. Ze kreeg verlof voor een klein uitstapje buiten de stad, en in gezelschap van een vrouw, die wel eens vaker met Lorenzo en haar was meegegaan en die van heel hun doen en laten op de hoogte was, begaf zij zich zo spoedig mogelijk naar de bewuste plaats. Ze haalde de dorre bladeren weg die daar lagen, en begon op een punt waar de grond haar minder hard leek te graven. En het duurde niet lang of zij stuitte daarbij op het lichaam van haar ongelukkige minnaar, dat nog volledig gaaf en ongeschonden was. En daaruit kon ze duidelijk afleiden dat het droomgezicht waar was geweest. Ofschoon zij bedroefder was dan wie ook, begreep zij dat het daar niet de juiste plaats was voor tranen. En hoewel ze, als dat mogelijk was geweest, graag heel het lichaam had meegenomen om het op een meer passende manier te begraven, zag ze wel in dat dat niet kon. Ze sneed daarom zo goed en zo kwaad als het ging met een mes het hoofd van de romp en wikkelde het in een doek, waarna zij het aan haar gediensdige overhandigde. Nadat zij de rest van het lichaam weer had begraven, ging zij vervolgens, zonder dat zij door iemand was opgemerkt, van die plaats weg en keerde naar huis terug.

Nadat zij zich daar met het hoofd in haar kamer had opgesloten, schreide ze er zo lang en bitter over dat ze

het met haar tranen helemaal schoonwaste, terwijl ze het bovendien bedolf onder kussen. Toen nam ze zo'n mooie grote bloempot waarin men normaal gesproken marjolein of balsemkruid plant, en legde daar het hoofd in, nadat ze het eerst in een fraaie lakense doek had gewikkeld. Vervolgens deed ze er aarde overheen, waarin ze een aantal heel mooie stekjes salemetaans balsemkruid pootte. En deze begoot ze met niets anders dan met rozenwater of oranjebloesersap, en daarnaast ook met haar tranen. En al gauw had ze de gewoonte aangenomen om vlak bij de pot te gaan zitten en er voortdurend verlangende blikken op te werpen, waarbij ze steeds voor ogen hield dat die haar geliefde Lorenzo bevatte. En wanneer ze er zo geruime tijd naar had zitten te kijken, boog zij zich eroverheen en begon ze te schreien. En dat deed zij dan net zo lang totdat al het balsemkruid nat en doorweekt was van haar tranen.

Het balsemkruid kwam, zowel door de liefdevolle toewijding waarmee Lisabetta het verzorgde als door de vetheid van de grond die het gevolg was van de verrotting van het hoofd, heel mooi op en geurde dat het een lust was. En terwijl de jonge vrouw op die manier uiting bleef geven aan haar verdriet, werd ze herhaalde malen door haar burenen gezien. Die wendden zich tenslotte tot haar broers, die zich al langer over haar verwelkte schoonheid en de holle blik in haar ogen hadden verbaasd, en zeiden: 'We hebben gemerkt dat ze dat dag in dag uit doet.' Toen de broers dit hoorden en in de gaten kregen wat er aan de hand was, onderhielden ze haar er enkele keren over. Maar omdat ze daarmee geen slag verder kwamen, lieten ze tenslotte de bloempot stiekem bij haar weghalen. Toen Lisabetta tot de ontdekking kwam dat hij was verdwenen, vroeg zij hem herhaaldelijk met zeer grote aandrang terug. Maar boe ze ook smeekte, ze kreeg hem niet. En omdat ze onophoudelijk bleef klagen en huilen, werd ze op een gegeven ogenblik ziek. En op haar ziekbed deed ze niets anders dan steeds maar weer vragen om die bloempot. Haar broers, die zich daarover zeer verwonderden, wilden toen wel eens weten wat erin zat. Ze schudden de grond eruit en zagen toen de doek en daarin het hoofd, dat nog niet in die mate tot ontbinding was overgegaan dat ze er niet door het krullende haar het hoofd van Lorenzo in herkenden. Toen ze dat zagen, stonden ze stomverbaasd en waren als de dood zo bang dat de zaak ruchtbaarheid zou krijgen. Ze begroeven het hoofd dan ook met- een. En nadat ze hun zaken in Messina hadden afgewikkeld, gingen ze behoedzaam en zonder iets te zeggen uit de stad weg en vertrokken naar Napels.

Lisabetta, die aan één stuk door bleef huilen en steeds weer opnieuw om de pot met balsemkruid vroeg, stierf tenslotte van verdriet. En zo kwam er een einde aan haar ongelukkige liefde. Toen de zaak na verloop van tijd algemeen bekend was geworden, maakte iemand er een liedje op, dat tot op de dag van vandaag nog wordt gezongen en als volgt begint:

Wie was die onverlaat, o God, die mij beroofde van de pot, enzovoorts.